

Instanța națională nu poate modifica conținutul unei clauze abuzive care figurează într-un contract încheiat între un vânzător sau un furnizor și un consumator

Atunci când constată existența unei astfel de clauze, instanța națională trebuie să dispună că aceasta nu se aplică

În Spania, instanțele pot fi sesizate cu cereri având ca obiect plata unei creanțe pecuniare, scadente, exigibile și care nu depășește suma de 30 000 de euro, atunci când cuantumul acestei creanțe este dovedit în mod corespunzător. Dacă o astfel de cerere este formulată cu respectarea acestor cerințe, debitorul trebuie să plătească datoria sau poate formula opoziție la plată în termen de 20 de zile, litigiul fiind judecat în acest caz în cadrul unei proceduri civile ordinare. Legislația spaniolă nu permite însă instanțelor sesizate cu o cerere de somație de plată să declare, din oficiu, nulitatea clauzelor abuzive cuprinse într-un contract încheiat între un vânzător sau un furnizor și un consumator. Astfel, analiza caracterului abuziv al clauzelor unui astfel de contract nu este posibilă decât în cazul în care consumatorul se opune plății.

În plus, atunci când o instanță spaniolă are posibilitatea să constate nulitatea unei clauze abuzive incluse într-un contract încheiat cu consumatorii, reglementarea națională îi permite să completeze contractul prin modificarea conținutului acestei clauze, astfel încât să se elimine caracterul ei abuziv.

În mai 2007, domnul Calderón Camino a încheiat un contract de credit pentru o sumă de 30 000 de euro cu banca spaniolă Banesto pentru achiziționarea unui autovehicul. Contractul prevedea o rată a dobânzii de 7,950 %, o DAE (dobânda anuală efectivă) de 8,890 % și o rată a dobânzii moratorii de 29 %.

Deși contractul a fost încheiat pentru o perioadă care urma să se încheie la 5 iunie 2014, Banesto a considerat că acesta își încetase efectele înaintea respectivei date deoarece, în septembrie 2008, nu fuseseră încă rambursate șapte rate lunare. Astfel, la 8 ianuarie 2009, banca a sesizat Juzgado de Primera Instancia nr. 2 de Sabadell (Spania) cu o cerere de somație de plată privind suma de 29 381,95 euro, corespunzătoare ratelor neplătite, majorate cu dobânda convenită de părți și cu cheltuielile aferente.

Instanța menționată a emis o ordonanță prin care a declarat din oficiu nulitatea clauzei referitoare la dobânda moratorie pentru motivul că aceasta avea un caracter abuziv. De asemenea, instanța a redus rata dobânzii moratorii de la 29 % la 19 % și a dispus ca Banesto să efectueze un nou calcul al cuantumului dobânzii.

Audiencia Provincial de Barcelona (Spania), sesizată în cadrul apelului formulat împotriva acestei ordonanțe, solicită Curții de Justiție să stabilească, pe de o parte, dacă directiva privind clauzele abuzive¹ se opune unei reglementări a unui stat membru, precum cea în cauză în acțiunea principală, care nu permite instanței sesizate cu o cerere de somație de plată să aprecieze din oficiu caracterul abuziv al unei clauze incluse într-un contract încheiat cu consumatorii. Pe de altă parte, instanța spaniolă este interesată să afle dacă reglementarea spaniolă care permite

¹ Directiva 93/13/CEE a Consiliului din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii (JO L 95, p. 29, Ediție specială, 15/vol. 2, p. 273).

instanțelor nu numai să excludă aplicarea clauzelor abuzive, ci și să modifice conținutul acestora este compatibilă cu directiva amintită.

În hotărârea pronunțată astăzi, Curtea constată, în primul rând, că instanța națională este obligată să analizeze din oficiu caracterul abuziv al unei clauze contractuale dintr-un contract încheiat cu consumatorii, de îndată ce dispune de elementele de drept și de fapt necesare în acest sens. Or, Curtea constată că reglementarea spaniolă nu permite unei instanțe sesizate cu o cerere de somație de plată să aprecieze din oficiu – deși dispune deja de toate elementele de drept și de fapt necesare în acest scop – caracterul abuziv al clauzelor cuprinse într-un contract încheiat între un vânzător sau un furnizor și un consumator. În aceste condiții, Curtea consideră că un astfel de sistem procesual este de natură să aducă atingere efectivității protecției pe care directiva privind clauzele abuzive a intenționat să o confere consumatorilor.

Astfel, ținând seama de configurația generală, de modul de desfășurare și de particularitățile procedurii somației de plată, există un risc care nu este neglijabil ca consumatorii implicați să nu formuleze opoziția necesară pentru a se putea constata nulitatea unei clauze abuzive. Astfel, o serie de factori ar putea descuraja consumatorii să formuleze opoziție (termenul deosebit de scurt prevăzut pentru formularea unei astfel de opoziții, costurile pe care le presupune o acțiune în justiție și raportul dintre acestea și quantumul creanței contestate, necunoașterea de către consumatori a drepturilor pe care le au, caracterul incomplet al informațiilor de care dispun, determinat de conținutul limitat al cererii de somație de plată formulate de vânzătorii sau de furnizorii). Astfel, ar fi suficient ca vânzătorii sau furnizorii să inițieze o procedură de somație de plată în locul unei proceduri civile ordinare pentru a-i lipsi pe consumatori de protecția pe care urmărește să o asigure directiva.

În aceste condiții, Curtea constată că reglementarea procesuală spaniolă nu este compatibilă cu directiva întrucât face imposibilă sau excesiv de dificilă, în cadrul procedurilor inițiate de vânzătorii sau de furnizorii împotriva consumatorilor, aplicarea protecției pe care directiva urmărește să o confere acestora din urmă.

Acestea fiind precizate, Curtea amintește, în al doilea rând, că, potrivit directivei, o clauză abuzivă inclusă într-un contract încheiat între un vânzător sau un furnizor și un consumator nu creează obligații pentru acesta din urmă și că un contract care cuprinde o astfel de clauză continuă să angajeze părțile în aceiași termeni în cazul în care poate continua să existe fără această clauză abuzivă. Prin urmare, Curtea constată că directiva se opune reglementării spaniole care permite instanței naționale, atunci când constată nulitatea unei clauze abuzive, să modifice conținutul acestei clauze.

Curtea consideră că, în cazul în care instanța națională ar avea o astfel de posibilitate, aceasta din urmă ar putea să elimine efectul descurajator pe care îl are asupra vânzătorilor sau furnizorilor faptul că clauzele abuzive nu sunt pur și simplu aplicate în ceea ce privește consumatorii. Prin urmare, această posibilitate ar garanta o protecție a consumatorilor mai puțin eficace decât cea care rezultă din neaplicarea acestor clauze. Astfel, în cazul în care instanța națională ar avea posibilitatea să modifice conținutul clauzelor abuzive, vânzătorii sau furnizorii ar fi în continuare tentați să utilizeze aceste clauze, știind că, chiar dacă acestea ar fi invalidate, contractul ar putea fi totuși completat de instanță, garantând astfel interesele respectivilor vânzătorii sau furnizorii.

În consecință, atunci când constată existența unei clauze abuzive, instanțele naționale au numai obligația de a exclude aplicarea unei astfel de clauze pentru ca aceasta să nu producă efecte obligatorii în ceea ce privește consumatorul, fără a avea posibilitatea să modifice conținutul acesteia. Astfel, contractul în care este inclusă clauza trebuie să continue să existe, în principiu, fără nicio altă modificare decât cea rezultată din eliminarea clauzelor abuzive, în măsura în care, în conformitate cu normele dreptului intern, o astfel de menținere a contractului este posibilă din punct de vedere juridic.

MENȚIUNE: Trimiterea preliminară permite instanțelor din statele membre ca, în cadrul unui litigiu cu care sunt sesizate, să adreseze Curții întrebări cu privire la interpretarea dreptului Uniunii sau la validitatea unui act al Uniunii. Curtea nu soluționează litigiul național. Instanța națională are obligația de a soluționa cauza

conform deciziei Curții. Această decizie este obligatorie, în egală măsură, pentru celelalte instanțe naționale care sunt sesizate cu o problemă similară.

Document neoficial, destinat presei, care nu angajează răspunderea Curții de Justiție.

[Textul integral](#) al hotărârii se publică pe site-ul CURIA în ziua pronunțării.

Persoana de contact pentru presă: Claudiu Ecedi-Stoisavlevici ☎ (+352) 4303 3720

Imagini de la pronunțarea hotărârii sunt disponibile pe „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106